

Ключові слова: інформаційна культура, професійна культура, індивідуалізація навчання, особистість, самостійна робота.

Павлова А. И. Индивидуализация самостоятельной работы студентов-филологов на основе уровня информационной культуры

Эффективная организация процесса обучения студентов университета невозможна без учёта индивидуальных особенностей личности, от уровня развития их информационной культуры. В статье определена взаимосвязь между информационной культурой и индивидуализацией обучения, самостоятельной работой. Определены функции информационной культуры, определены черты самостоятельной работы, выделены принципы индивидуального обучения.

Ключевые слова: информационная культура, профессиональная культура, индивидуализация обучения, личность, самостоятельная работа.

Pavlova A. I. The Personalization of the independent work student-philologist on base level information culture

The efficient organization of the process of the education student university impossible without account of the individual particularities to personalities, from level of the development their information culture. Intercoupling is determined. In article between information culture and personalization of the education, independent work. The Certain functions of he information culture, is determined line of the independent work, chosenned principles of the individual education.

Key words: information culture, professional culture, personalization of the education, personality, independent work.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК: 371.134:78

Пан На

**СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ВИКОНАВСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ**

Питання виконавської інтерпретації, що належать до ключових у навчанні мистецтва музики, особливої ваги набувають у підготовці майбутнього вчителя-музиканта, оскільки безпосередньо пов'язані із розумінням сутності змісту музичного твору, уміннями відтворити його у реальному звучанні, донести до учнівської аудиторії, пояснити школярам

втілений у звуках художній образ, створити атмосферу його емоційного переживання.

Проблеми виконавської інтерпретації хвилюють кожного музиканта-виконавця, музиканта-педагога, багатьох мистецтвознавців і науковців, а тому неодноразово ставали предметом наукових досліджень. Про складність та неоднозначність проблем виконавської інтерпретації свідчать різні наукові підходи до розкриття сутності означеного феномена, що окреслені у працях А. Алексєєва, Й. Гофмана, В. Казанцевої, К. Мартинсена, Я. Мільштейна, В. Москаленка, Г. Нейгауза та ін. Однак, у професійній підготовці майбутнього вчителя музики ці питання набувають особливого змісту і потребують спеціальних досліджень.

Мета статті – розкрити зміст та сутність виконавської інтерпретації у підготовці майбутнього вчителя музики та окреслити шляхи формування інтерпретаторських умінь вчителя-музиканта.

Сутність виконавської інтерпретації (термін походить від латинського слова *interpretatio* – опис, пояснення, тлумачення) полягає, передусім, у глибокому розумінні композиторського задуму музичного твору, художнього напрямку, до якого належав автор, а також художньо-стильових особливостей відтворення музичного образу у реальному звучанні.

Терміну «інтерпретація» надається багато уваги у довідковій літературі. Філософський енциклопедичний словник трактує інтерпретацію як «сукупність значень (смислів), що надаються яким-небудь елементам певної теорії» [1, с. 220]. У довідкових виданнях «інтерпретація» розглядається як побудова змістового смислу у значеннях, символах, формулах певної системи, в результаті чого система перетворюється в ту чи іншу предметну галузь. Так, інтерпретація передбачає встановлення зв'язків попередніх і наступних ланок розкриття змісту певних положень [3]. У довідковій та навчальній літературі з естетики «інтерпретація» постає як «необхідний елемент процесу художньої творчості та сприймання творів мистецтва» [4].

Особливої значущості набуває цей феномен у мистецтві. У словниках та енциклопедичних виданнях з мистецтва «інтерпретація» пояснюється як важливий елемент художньої творчості, сприймання художніх образів, адже створений автором музичний, літературний твір, п'єса та ін. щоразу по-новому відтворюється акторами чи музикантами, які пропонують своє власне прочитання оригіналу [4].

Музична енциклопедичний словник дає трактування «інтерпретації» як художнього тлумачення співаком, інструменталістом, диригентом, камерним ансамблем музичного твору, розкриття ідейно-образного змісту музики виражальними і технічними засобами виконавського мистецтва [5, с. 214]. Згідно словника, «інтерпретація» - це «процес звукової реалізації нотного тексту» [5, с.214]. У довідковій музичній літературі зазначається, що інтерпретація музичного твору

залежить від естетичних принципів школи або напрямків, до яких належить виконавець, від його індивідуальних особливостей, ідейно-художнього задуму.

Інтерпретація в музиці, згідно сучасного розуміння, передбачає індивідуальний підхід до виконуваного музичного твору, активне ставлення до нього, наявність у виконавця власної творчої концепції втілення авторського задуму [5, с.214]. Підтвердженням цієї тези є визначення Ю. Юцевича, згідно якого інтерпретація в музиці – це «художньо-звукова реалізація музичного тексту в процесі виконання, що залежить від задуму автора та його індивідуальних особливостей, принципів школи або напрямку, до яких належить виконавець» [6, с.352].

В численних працях з музикознавства та музичної педагогіки проблемам інтерпретації надається виключне значення, адже само існування музичного твору можливе лише завдяки звуковому відтворенню його сутності виконавцем.

Так, дослідники проблем виконавської інтерпретації підкреслюють важливість художнього тлумачення виконавцем авторської інформації, що зумовлює діалектичну єдність об'єктивного і суб'єктивного, і виражається у вигляді особистісного ставлення до твору, що виконується (В. Белікова); необхідність індивідуально-образного розуміння виконавцем об'єктивної композиторської інформації, що характеризується рисами ідеально-уявного бачення предмета трактування (Г. Саїк); усвідомлення авторської концепції стосовно таких виражальних засобів як темп, динаміка, артикуляція, фразування, акцентування (С. Мальцев).

Як показав аналіз сучасної наукової літератури, позиції авторів щодо трактування поняття «інтерпретації» в музичному мистецтві мають деякі відмінності в акцентуванні різних аспектів цього процесу, але, в цілому вони мають несуперечливий характер і так чи інакше спрямовані до виконавської діяльності. Загалом, поняття «інтерпретація» в музиці є чи не найбільш поширеним серед видів мистецтв саме тому, що в музиці виокремився, а разом з тим і зайняв важливі позиції, особливий вид творчості – *виконавство*, що є відтворенням музичного твору засобами виконавської майстерності.

За визначенням більшості дослідників у галузі музичної педагогіки, інтерпретація є «центральним поняттям виконавського мистецтва, його визначальною характеристикою» (Є. Гуренко, Н. Корихалова, О. Щолокова). Однак, виконавська інтерпретація у професійній діяльності вчителя музики є не лише відтворення музичного твору в його звучанні, але й тлумаченням певного значення, що передається всією структурою твору. Так, О. Рудницька підкреслювала, що «інтерпретація мистецтва завершується ефектом емоційного «захоплення» виразною мовою твору, що позначається на діяльності сенсорних систем і режимі функціонування когнітивних процесів» [7, с.35]. Саме це, на думку автора, є необхідним для вивчення характеру

взаємозв'язку між об'єктивними чинниками художнього сприйняття, адекватністю інтерпретації й особистісними якостями реципієнта, можливістю поєднання аналізу твору з урахуванням типологічних характеристик мистецької діяльності учасників художнього діалогу. Такий підхід відповідає сучасним вимогам індивідуалізації навчання і виховання засобами мистецтва.

Важливим завданням вчителя музики є зацікавлення учнів музичним мистецтвом. Щоб музичні твори були зрозумілими і близькими школярам - вчитель має доступно пояснити дітям музичну мову, особливості розгортання музичного образу, відтворити зміст художнього образу музики у реальному звучанні. А тому, формування вмінь виконавської інтерпретації, на наше переконання, належить до пріоритетних напрямків професійної підготовки майбутнього вчителя-музиканта.

Здатність майбутнього вчителя музики до виконавської інтерпретації передбачає досконале володіння технікою гри на музичному інструменті, індивідуально-особистісне переживання художнього образу виконуваного твору, а також власну художню концепцію його звукового втілення.

Така багатогранність означеного феномена «виконавська інтерпретація» уможливорює розгляд його сутності у нашому дослідженні як цілісного процесу вивчення майбутнім учителем музики культурно-історичних традицій написання музичних творів, світоглядних позицій митця, відтворення у реальному звучанні змісту художніх образів та пояснення учням драматургії музичного твору.

Тож, головними ознаками виконавської інтерпретації майбутнього вчителя музики вважаємо:

- усвідомлення художньо-стильових особливостей написання музичного твору, культурно-історичних традицій та художнього напрямку, до якого належав автор;

- глибоке розуміння авторського задуму, його світоглядних позицій;

- розуміння виконавських засобів відтворення музичного образу у реальному звучанні та досконале володіння виконавською технікою;

- індивідуально-особистісне переживання художнього образу виконуваного твору та власна художня концепція його звукового втілення;

- уміння словесного пояснення змісту художнього образу музичного твору різновіковій учнівській аудиторії.

Отже, професійна підготовка майбутнього вчителя музики має бути зорієнтованою на вирішення важливих питань формування вмінь виконавської інтерпретації як у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін, так і в класі основного музичного інструмента, вокальної підготовки, методики викладання музичних предметів.

Список використаної літератури

- 1. Философский энциклопедический словарь** / Е.Ф.Губский, Г.В.Кораблева, В.А. Лутченко. – М.:ИНФРА-М, 2007. – 576 с.
2. Философский словарь / И.В.Андрущенко, О.А.Вусатюк, С.В.Линецкий, А.В.Шуба.- К.:А.С.К., 2006. – 1056 с. **3. Новий тлумачний словник української мови** / В.В.Яременко, О.М.Сліпушко. – К.: «АКОНІТ», 2008. – Т.1. – 927 с. **4. Естетика: Підручник** / Л.Т.Левчук, В.І.Панченко, О.І.Оніщенко, Д.Ю.Кучерюк. – К.:Вища школа, 2005. – 431с. **5. Музыкальный энциклопедический словарь** / Г.В.Келдыш. –М.: «Советская энциклопедия», 1990. – 672 с.
6. Юцевич Ю. Словарь музыкальным терминов / Ю.Е.Юцевич. – К.: Музична Україна, 1988. – 264 с. **7. Рудницька О. П.** Педагогіка: загальна та мистецька. – Навч.посібник / Оксана Петрівна Рудницька. – К., 2002. – 270 с.

Пан На. Сутність та зміст виконавської інтерпретації у підготовці майбутнього вчителя музики

В статті подано характеристики виконавської інтерпретації як ключової категорії у підготовці майбутнього вчителя музики. Визначено шляхи формування виконавської інтерпретації вчителя-музиканта.

Ключові слова: виконавська інтерпретація, майбутній учитель музики, професійна підготовка.

Пан На. Сущность и содержание исполнительской интерпретации будущего учителя музыки

В статье рассматриваются характеристики исполнительской интерпретации как основной категории подготовки будущего учителя музыки. Определены пути формирования исполнительской интерпретации будущего учителя-музиканта.

Ключевые слова: исполнительская интерпретация, будущий учитель музыки, профессиональная подготовка.

Pan Na. The essence and content of performance interpretation in the preparation of future teachers of music

The article describes the characteristics of performance interpretation as a key category in the preparation of future teachers of music. The ways of forming executive interpretation teacher-musician.

Key words: performance interpretation, future music teachers, professional training.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2012 р.
Прийнято до друку 27.04.2012 р